

OBSAH PRVNÍHO DÍLU

ÚVOD

1. Co je filosofie

- a) Kde je filosofie? b) Já však pravím vám! c) Filosofie programem. d) Kořen situace. e) Theorie a praxe. f) Noli turbare circulos meos? g) Porozumění 1

2. Fakta přírodovědecká a bilantní

- a) Přírodní zjev a duchovní fakt. b) Skutečnost, která má být 12

3. Dějiny

- a) Vývoj historického uvědomení. b) Proces přírodní. c) Organická příroda. d) Události. e) Historie myšlenek. f) Význam minulosti. g) Svobodná volba. Poznámky 18

ČÁST PRVNÍ

DOBA MYTHU A STAROVĚK

Hlava první: *Mythus*

1. Stupně dějin 35
2. Mythus 36
3. Typy mythu
a) Mythus mimokřesťanský. b) Mythus evropský. c) Mythus v dějinách lidstva 38
4. Osud 40
5. Šíření mythu 42
6. Mythus není filosofie.
a) Mythus a legendy. b) Romantika o mythu. c) Positivisté o mythu. d) Masaryk o mythu. e) Mythus a víra. f) Mythus a civilisace. Poznámky 44

Hlava druhá: *Počátky filosofie*

1. Předchůdci filosofie.	
a) Na počátku byl zákon. b) Olymp	53
2. Vznik filosofie	56
3. Úpadek víry — vznik filosofie	58
4. Vznik etiky	59
5. První intelektuálové	62
6. Společenský původ filosofie	69
7. Filosofie úvahou o dané skutečnosti	71
8. Fysiologové	72
Poznámky	75

Hlava třetí: *Útok mythu*

1. Orfismus a kult Dionysův.	
a) Nová vlna mythu. b) Dionysos a Orfeus. c) Příroda a pojem	77
2. Pythagoras.	
a) Mythická osobnost. b) Stěhování duší. c) Matematika.	
d) Mystika čísel. e) Jiné důsledky učení o harmonii . . .	81

Hlava čtvrtá: *Filosofové před Sokratem*

1. Xenofanes, rhapsód	91
2. Heraklit, monista	94
3. Parmenides	99
4. Empedokles, fantastický lékař	105
5. Materialismus.	
a) Smějící se filosof. b) Opět skutečnost a soud skutečnosti, c) Atomy. d) Duše. e) Determinismus. f) Co je víc, co vidíme nebo čeho posloucháme? g) Etika	108
6. Objev rozumu	122
Poznámky	124

Hlava pátá: *Reakce proti pňtirodnicství*

1. Sofisté	125
2. Protagoras	127
3. Nebesa a země	129

Hlava šestá: *Sokrates*

- a) Život. b) Proti přírodovědě. c) Dialektika. d) Pravda jedna jediná. e) Definovat pojmy! f) Indukce. g) Interpretace. h) Sokrates etik. i) Ctnost je věděním? j) Poznej sebe sám! k) Štěstí. l) Rouhání. m) Profanum vulgus. n) Význam. o) Sokratikové. Poznámky 133

Hlava sedmá: *Platonismus*

- a) Platón. b) Akademie. c) Vývoj Platónovy filosofie. d) Dialektika. e) Platón a jeho předchůdci. f) Dva světy. g) Idey. h) Některé nedostatky Platónovy ideologie. i) Duše. j) Bůh. k) Příroda. l) Étika. m) Vidění pravdy. n) Asketické ideály. o) Stát. p) Vliv. Poznámky 157

Hlava osmá: *Filosofie peripatetická*

- a) Aristoteles. b) Kritika ideí. c) Příroda a logika. d) Logika. Její ráz. Druh a rod. Kategorie. Účelnost. Podstata. Materiál a formy. e) Theologie. f) Duše. g) Přírodověda. h) Étika. i) Vliv. j) Peripatetikové. Poznámky 190

Hlava devátá: *Rozklad*

1. Hellenismus 215
 2. Moralizování — smrt filosofie 222
 3. Cynismus.
 a) Antisthenes. b) Jiní 223
 4. Stoa.
 a) Nálada. b) Zeno. c) Kleantes. d) Chrysippos 227
 5. Vzpouza proti bohům 231
 6. Skepse a víra 235
 7. Staronový mythus.
 a) Gnóse. b) Židovský mythus. c) Novopythagoreismus.
 d) Novoplatónství. Mystika. Plotinovo učení. Vliv novoplatónství. e) Dionysius Areopagita. f) Boethius 236
 8. Rozklad antiky 255
 Poznámky 258



ČÁST DRUHÁ

STŘEDOVĚK

Hlava první: *Antika – Evangelium – Křesťanství*

1. Fáze dějin	263
2. Latinská a řecká kultura	265
3. Středověk spojením antiky a evangelia	267
Poznámky	268

Hlava druhá: *Rozum a vůle*

1. Starý zákon	269
2. Zjevení	272
3. Ježíš	273
4. Dvojí svět	275
5. Poznání a jednání	276
6. Víra	280
7. Pravá skutečnost	281
8. Víra apoštolů	283
9. Vznik nauky křesťanské (doctrina christiana)	285
Poznámky	293

Hlava třetí: *Sv. Augustin*

1. Doba	294
2. První moderní člověk	295
3. Neklidné srdce	298
4. Bůh filosofů	301
5. Víra u sv. Augustina	304
6. Autorita	306
7. Duchovláda	308
Poznámky	311

Hlava čtvrtá: *Obecná charakteristika scholastiky*

1. Středověk	313
2. Zde leží neznámí vojáci	314
3. Škola a praxe	316
4. Co jest scholastika? a) Církev. b) Vznik scholastické organizace. c) University	320
5. Právnictví, přírodověda a scholastika	325
6. Autority	327
7. Autorita minulosti	329

8. Svět postavený na víře
 a) Víra projevem souhlasu. b) Víra věrností. c) Víra v první řadě aktem rozumu. d) Miluj — a dělej si co chceš! 332
9. Nadšení pro filosofii 339
10. Logos a ethos
 a) Etika a filosofie. b) Středověká nemravnost. Poznámky. 341

Hlava pátá: *Před Tomášem Akvinským*

1. Fáze scholastiky 349
2. Gottschalk 350
3. Johannes Scotus 352
4. Spor filosofie s vírou.
 a) Zbožnost a dialektika. b) Je dovoleno v kostele hvízdát?
 c) Trojice. d) Ancilla theologiae! 355
5. Sv. Anselm.
 a) Věřím, abych rozuměl. b) Ontologický důkaz o jsoucnosti Boží 363
6. Dialektikové se nedají
 a) Nálada doby. b) Filosofovo neštěstí. c) Křesťanem být, jest být logikem! d) Předchůdce přirozeného náboženství.
 e) Tři druhy kacířství. Poznámky 365

Hlava šestá: *Křesťanská mystika*

- a) Mystika antická a křesťanská. b) Sv. Bernhard. c) Hugo St. Victor. Poznámky 386

Hlava sedmá: *Škola vítězí nad životem*

1. Doba.
 a) Albert Veliký. b) Nový Aristoteles. c) Objev Aristotela a orientálních filosofů 394
2. Opět Západ a Východ.
 a) Asijské vpády. b) Arabský mythus. c) Hlavní arabští filosofové. d) Filosofie židovská. e) Vliv. f) Neutrální filosofové 400
3. Profesor Tomáš Akvinský.
 a) Osobnost. b) Pravda, nikoli skutečnost. c) Zjevení a zřízení. d) Zjevení a vědění. e) Přirozené právo. f) Zákon

Boží a lidský. g) Omezená pravomoc theologie. h) Věda a víra. i) Abaelard dostal zadostučinění, k) Vliv	414
4. Raymundus Lullus	440
Poznámky	441

Hlava osmá: *Krise scholastiky*

1. Františkáni	447
2. Počátky anglické filosofie	449
3. Duns Scotus	453
4. Foetor infernalium vitiorum a) Papež. b) Marsiglio z Paduy. c) Wycliff	457
5. Vilém Occam. a) Spisovatel. b) Logika a příroda. c) Předzvěsti proti- reformace. d) Mikuláš d'Autrecourt	462
6. Nominalismus a realismus. a) Jest nic také něco? b) Realismus. c) Nominalismus. d) Přejchody mezi realismem a nominalismem	468

Hlava devátá: *Rozvrat*

1. Scholastikové ztrácejí respekt	484
2. Obnovená mystika	485
<i>Rejstřík jmenný i věcný</i>	<i>489</i>